

OBACZON (29) *part praet pass pf*

obaczon (16), **obaczony** (9), *obaczon a. obaczony* (4).

Pierwsze o jasne, a pochylone; drugie o w formie niezłożonej pochylone, w formie złożonej jasne.

sg m N (praed) obączón (4), obączony (1) *KochPhaen.* ◇ *f N (praed)* obączóna (2), obączón(a) (1).
◇ *n N* obączóno (10), obączóné (2); -é (1), -(e) (1); ~ (*attrib*) -é (1); ~ (*praed*) -o (10), -é *SienLek.*
◇ *pl N m pers* obączeni (2). *subst* obączon(e) (5), obączeni (*cum N pl: własności*) (1) *SarnStat.* ◇ *G* obączonych (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: obaczony od kogo (2).

Sł stp, Cn brak, Linde XVII(XVIII) w. w innym znaczeniu s.v. obaczać.

1. *Dostrzeżony za pomocą zmysłów* (3) :

obaczony czym (1): tedy podobienftwa rzeczy, przedtim ímyłłamy obączonych, iako widzianych, fłychanych, maczanych etc. zołthawaią w pamięci *GlabGad* L3v.

a. *Dostrzeżony, obejrzany* (2) : Liłty gdy do Sądu bywaią przyniešyone/ pilnie máiå być obaczone y czytåne/ iefli thåm co niemåłz wykrobånego *GroicPorz* y3; Siłå ich [*gwiazd*] iednéy miåry/ tåkże y Ńwiåtłõci. [...] Przewo vđzielné znåki få poŃtanowioné: Aby ieden z drugiego Ńnådnie obaczony/ Kåždy gwiazd pewny znåczył poczet zåmierzony. *KochPhaen* 15.

2. *O którym powzięto lub przyjęto jakiś sąd; stwierdzony, poznany* (19) : Tu też może być obaczona przyczyna czem[u] nie každyemu człõwieku [...] fzkodzą truciny *GlabGad* F6; *RejPs* 73; chorobå tego człõnku tåk bywa obaczónå/ w pråwym boku bol bywa cięŃzki *SienLek* 88; *RejAp* 78; *CzechEp* 256; GDyż få obaczeni w tym zacnym krõleŃtwie nålzym Ńebracy *SarnStat* 517 [*idem*] 927.

obaczon z czego (2): Z których słow tego Hiłtorykå Ńnådnie może być obaczono [*observari licet*] Ńe to był Ńtårodawny v KrzeŃcian obyczåy *ModrzBaz* 46; *WysKaz* 28.

obaczon kim, jakim (2): *LibMal* 1548/142v; Bo y mårinarz trudno ma być miłternym obaczõn gdy po ciichey wodzie płynie. *RejZwierc* 150.

obaczon po czym (1): iefł tych znåkow czterzy/ [...] y po tych kftåł åbo wyobråżenie nieiåkie prawdziwego Kołciołå obaczõn bywa *RejPosWstaw* [143³].

obaczon jaki (1): Ktore [*ciało*] iż było z dawna kre wkie [!] obaczõno Na włzem rozumney duŃzy iefł w mocz poruczõno *RejJõz* E5v.

obaczon skąd [„stąd”] (2): *BielKron* 337v; Ńtąd też to obaczõno być może/ co fię teråźnieyfzey rzeczy dotyczé *CzechEp* 36.

Ze zdaniem podmiotowym [iż, Ńe] (2): A Ńtąd może obaczõno być/ iż z dawnå w Azyey Słowacy byli *BielKron* 337v; *ModrzBaz* 46.

Wyrażenia: »jaśnie obaczony« (1): Ńe [...] nie włtydåiå fię wpådåć w tåkie Ńprołne å nieprzyŃtoyne rzeczy/ ktore [...] od kåżdego iåŃnie bywaiå obaczõne [*liquido perspiciuntur*]. *ModrzBaz* 81.

»jawnie obaczon« (1): iż nie iefł nic tåynego coby nie miåło być wyiåwiono åbo iåwnie obaczõno. *RejPos* 251v.

»przedtim obaczony« = *przewidziany* (1): Praesumpta opinio, Przed tym obaczõne/ [...] mniemånie/ to yefł domyŃlenie Ńe tåk miåło być. *Måcz* 433a.

Szeregi: »poznana obaczon« (1): abi ych feritharzem poznana obaczõn nyebill *LibMal* 1548/142v.

»obaczony i przejrany« (1): nigdy nie było/ aby czasu postanawiania kthorey R. P. z razu prawa wszystkie mogły być/ gdyż wszystkie przypadki zrazu obaczone y przejrane być nie mogą *Phil D3*.

3. *Zauważony, wyróżniony* (2) : są na brzegu różnice drugie odemnie łamego/ znalazając text Graecki Krolewki z Łacińskim/ obaczone *WujNT przedm 24*.

obaczon w kim (1): iedną rzecz náoobliwła w tym Proroku ma być obaczoną *BibRadz I 353v*.

4. *Rozważony, przemyślany* (5) : Powietrze dla zdrowego życia ma być obaczone *SienLek S[ss]4*.

obaczon w czym [= z jakiego punktu widzenia] (1): niechay proporcja lat/ do picia/ y ciała/ y siły jego przyśtołowana będzie: co nie tylko w tém/ kiedy/ albo ielli to dzieciom przyśtoi dąć/ obaczono być ma *Oczko 22*.

obaczony w kim (1): Sześć Właściwości. 1. Załugá. 2. Cnotá. 3. Wieku nie młodého. 4. Dowcip. 5. Rozum. 6. Osiadły rodzic. Máią bydz obaczeni w tych, co bywáią na vrzędy [...] obieráni. *SarnStat 71*.

Wyrażenie: »pilnie obaczony« (1): Te rzeczy [...] máią być pilnie obaczone [*consideranda*] *ModrzBaz 89v*.

Szereg: »obaczon i rozważon« (1): cokolwiek gwałtownie do przyrodzenia przypadnie/ [...] nie może tak słufznego rozładku dąć/ iáko gdy tho powoli y obaczono y rozważono będzie. *RejZwierc 15*.

Synonim: 1.a. oglądany.

Cf NIEOBACZONY, OBACZYĆ